Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Α) Κυριολ. **1)** Περισυνάγω, περισυλλέγω Κύθν. Νάξ.: *Ἀναμαζεύγω τὰ πρόβατα* Κύθν. || Ἄσμ.

Ἀπὸ τὸν κάτω Δανακὸ ἴσαμε τὸν ἀπάνω
ἀνεμαζέψασι τ' ἀβγὰ καὶ κάμασι τὸν 'άμο

('*άμος* = γάμος) Νάξ. Συνών. *ἀναμαδεύω, συμμαζεύω.

2) Τακτοποιῶ, διευθετῶ Μῆλ.: *Ἀνεμαζεύω τὸ σπίτι.*

3) Ἀνασύρω, ἐπὶ ποδήρους ἐνδύματος Θήρ.: *Ἀνεμάζεψε τὰ ροῦχα σου νὰ μὴ κολοσύρνουδαι.* Συνών. *ἀνακολώνω* **Α 1**, *ἀνακουντουρίζω, ἀνασηκώνω.* Πβ. *ἀνασκουμπώνω.*

Β) Μεταφ. **1)** Παραλαμβάνω τινὰ πτωχὸν καὶ ἄστεγον ὑπὸ τὴν προστασίαν μου Κύθν.: *Ἤτανε ξένος καὶ τὸν ἀνεμάζεψα.* **2)** Περιορίζω, σωφρονίζω Μῆλ.: *Ἀνεμάζεψε τὸ γιό σου τὸν παραλυμένο!* Συνών. *μαζεύω, περιμαζεύω, συμμαζεύω.*

Πβ. *ἀναμαζώνω.*

***ἀναμαζούδι** τό, *ἀνεμαζούδι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀναμαζώνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ούδι.* Διὰ τὸν ὅμοιον καὶ παραπλήσιον σχηματισμὸν πβ. *ἀπομαζώνω - ἀπομαζούδι, πελεκῶ - πελεκούδι* κτλ.

Κατὰ πληθ., τὰ περισυλλεγόμενα ὁποθενδήποτε: *Χίλια ἀνεμαζούδια.* Συνών. *περιμαζώματα* (ἰδ. *περιμάζωμα*).

ἀναμάζωμα τό, *Λεξ.* Δημητρ. *ἀνεμάζωμα* Ἀμοργ. Κρήτ. Σῦρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀναμαζώνω.*

1) Περισυλλογὴ Κρήτ. —*Λεξ.* Δημητρ. **β)** Πληθ. *ἀνεμαζώματα,* ἄνθρωποι παντοδαποὶ καὶ ἀνέστιοι Κρήτ.

2) Συρροὴ λαοῦ Ἀμοργ. Κρήτ.: *Γίνετ' ἕναν ἀναμάζωμα κάθε πανηγύρι ἀπού 'ναι μεγάλο πρᾶμα* Κρήτ. **3)** Τακτοποίησις, διευθέτησις πραγμάτων Σῦρ.: *Τί ἀνεμάζωμα ποῦ ἔκαμες!* Συνών. *συγύρισμα.*

ἀναμαζωμὸς ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀναμαζώνω.*

Συγκράτησις ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ πρέποντος, περιορισμός: *Αὐτὸ τὸ παιδὶ ἀναμαζωμὸ δὲν ἔχει.* Συνών. *συμμαζεμός.*

ἀναμαζώνω πολλαχ. *ἀνεμαζώνω* Ἄνδρ. Ἰων. (Σμύρν.) Α.Κρήτ. Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. κ. ἀ. *'νεμαζώνω* Α.Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀνὰ* καὶ τοῦ ρ. *μαζώνω.*

Α) Κυριολ. **1)** Συλλέγω ἀπεδῶ καὶ ἀπεκεῖ, περισυλλέγω, περιμαζεύω πολλαχ.: *Ἀναμαζώνω τὰ πράματα - τὰ χαρτιὰ* κτλ. Κρήτ. κ. ἀ. *Ἀναμαζώνω ἀσκέρι* (στρατολογῶ) Κρήτ. *Εἶδα τά 'θελες τ' ἀπομαζούδια κ' ἠπάαινες κ' ἐνεμάζωνές τα κ' ἔφερνές τα ἀπά;* (*ἀπομαζούδια* = τὰ μετὰ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν ἐκ τῶν δένδρων μένοντα εἰς αὐτὰ ἀπομεινάρια, *ἀπὰ* = ἐδῶ) Ἀπύρανθ. *Ἀ αὐτὸ τὸ καφενεῖο ἀνεμαζώνουδαι ὅλ' οἱ τεβέληδες* Α.Κρήτ. || Φρ. *Γραφὲς ἀναμαζώνει* (ἐπὶ τοῦ ἑτοιμοθανάτου, ὅστις τρόπον τινὰ μαζεύει ἐπιστολὰς ἀπὸ τοὺς ζῶντας συγγενεῖς νεκρῶν διὰ νὰ τὰς μεταφέρῃ εἰς ἐκείνους) Κρήτ. κ. ἀ. || Αἴνιγμ.

Πέδε πέδε κουβαλοῦνε, | δεκοχτὼ σφυροκοποῦνε
κ' ἡ μάννα ἀναμαζώνει | κι ὁ τσαούσης ξεφορτώνει

(ἡ ἐνέργεια τοῦ εἰσάγειν τὴν τροφὴν εἰς τὸ στόμα, τοῦ μασήματος καὶ τῆς καταπόσεως. *τσαούσης* = ἐπιλοχίας, ἐνωμοτάρχης) Κρήτ. || Ἄσμ.

Πότε ν' ἀνέβω τὰ βουνά, λαγάδια νὰ κατέβω,
. . . . . .
ν' ἀνεμαζώξω τσοὶ λαοί, ν' ἀρμέξω τσοὶ λαφῖνες,
νὰ κάμω 'άλα καὶ τυρί, νὰ τόνε ξαρρωστήσω;

(*λαοί* = λαγοί, *'άλα* = γάλα) Ἀπύρανθ.

Τρεῖς μέρες ἀνεμάζωνε ἀδέρφια κι ἀξαδέρφια Α.Κρήτ.

Ἀκόμη δὲν ἐψόφησα, μὰ δὰ δὰ π' 'ὰ ψοφήσω,
'νεμαζωχτῆτε, bodικοί, εὐχὴ νὰ σᾶς ἀφήσω

(*δὰ δὰ π' 'ὰ* = τώρα θὰ πάω νά. Τὸ ᾄσμ. σκωπτικὸν) αὐτόθ.

Τετράδ' ἐμαζωχτήκασι τσῆ Κρήτης τὰ Ρωμαιάκια,
Πέφτ' ἀναμαζωχτήκασι τὰ κατσοbουρμαδάκια

(τὰ παλαιοτουρκάκια) Δ.Κρήτ.

2) Διευθετῶ, τακτοποιῶ Κρήτ. Σῦρ.: *Ἀνεμαζώνω τὸ σπίτι* Κρήτ. *Ἀνεμάζωψέ τα* Σῦρ. Συνών. *ἀναμαζεύω* **Α 2**, *συγυρίζω.* **3)** Ἀποσπῶ, ἀπομακρύνω Κρήτ.: *Δὲ σ' ἀνεμαζώνω δὰ πλεὸ ἀπὸ τοῦ δεῖνα.* **4)** Συγκαλῶ Κρήτ.: *Ὁ βασιλεὰς ἀνεμαζώνει τὴ δωδεκάδα* (ἐκ παραμυθ.) **5)** Ἀναζητῶ τι καὶ λαμβάνω εἰς τὰς χεῖρας Κρήτ.: Ἄσμ.

Ἀ τοὺς ἑξήντα χαμηλώνει | καὶ τὴ βέργ' ἀναμαζώνει,
'ς τ' ἑβδομήντα γέρνεται | καὶ κουφοτυφλώνεται

(ἐπὶ ἀνθρώπου ὑπερβάντος τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας).

6) Θησαυρίζω Κρήτ. Κύθηρ.: *Αὐτὸς ὅλο ἀναμαζώνει* Κρήτ. || Γνωμ.

Ὁποὺ κάθεται ζαρώνει κι ὁποὺ τρέχ' ἀναμαζώνει
κι ὁποὺ πέφτει καὶ κοιμᾶται κακορρίζικος λογᾶται

Κύθηρ. **7)** Ἀμτβ. συστέλλομαι, φρίττω Ἄνδρ.: *Ἀναμαζώναν τὰ πεσιά μ'* (πετσιά μου). **β)** Μέσ. συστέλλομαι, περιορίζομαι Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Γέρμ.) κ.ἀ.: *Ἀνεμαζώνεται ἀπὸ τὸ φόβο του* Γέρμ. *Κρυαίνω κι ἀναμαζώνομαι αὐτόθ. Εἶδεν ὅλοι τσοὶ διαόλοι μαζωμένοι ἀπουκάτω κ' ἐνεμαζώχτην πλεὰ κ' ἐκεῖνος ὅ 'ρημος μέσ' 'ς τὸ πετσί του* (ἐκ παραμυθ. *ὅ 'ρημος* = ὁ ἔρημος) Ἀπύρανθ. *Εἶν' ἀνεμαζωμένος σὰ γάβουρας μέσ' 'ς τὸ καβούκι του* αὐτόθ. || Γνωμ.

Ἀbελικὸς κι ὁ κηπουρὸς δυὸ μῆνες ἡ χαρά του
κ' ὕστερα ἀνεμαζώνεται καὶ τρώει τὰ κεριά του

Κρήτ. Συνών. *περιμαζεύομαι* (ἰδ. *περιμαζεύω*), *περιμαζώνομαι* (ἰδ. *περιμαζώνω*), *συμμαζεύομαι* (ἰδ. *συμμαζεύω*).

Β) Μεταφ. **1)** Παραλαμβάνω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου ἄστεγον καὶ πτωχὸν *Λεξ.* Πρω.: *Τὸν ἀναμάζωξα ἀπὸ τοὺς δρόμους.* **2)** Περιορίζω τινὰ Κρήτ.: *Ἀναμάζωξε τὰ κωπέλλια σου. Ἀνεμάζωξε τὸ σκύλλο σου νὰ μὴ μᾶσε δακάση.* || Ἄσμ.

Ἔ κακομοῖρα κουζουλή, πότε θὰ βάλῃς γνῶσι
καὶ ποιὸς θανά 'ναι ὁ χανὸς ποῦ θὰ σ' ἀνεμαζώξῃ;

(*χανὸς* = βλάξ).

Μὲ τοῦ πουλλιοῦ τὸν ὀμγαλὸ μοῦ ἔκαμες τὰ μάγια
καὶ δὲν ἀνεμαζώνεται ὁ νοῦς μ' ἀπὸ τὰ πλάγια.

Συνών. *περιμαζεύω, συμμαζεύω.* **β)** Μέσ. ἐπανέρχομαι οἴκαδε Κρήτ.: *Ἀπονωρὶς ἀναμαζώχτηκες ἀπόψε.*

Πβ. *ἀναμαζεύω.*

ἀναμαζωξιάρις ἐπίθ. Δ.Κρήτ. *ἀναμαζωξάρις Λεξ.* Πρω. Δημητρ. *ἀνεμαζωξιάρις* Α.Κρήτ. *ἀν'μαζωξάρις* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀναμαζώνω* ὡς ἀπὸ οὐσ. *ἀναμάζωξι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ιάρις.*

1) Πτωχὸς καὶ ἄστεγος, τὸν ὁποῖον παραλαμβάνει τις ὑπὸ τὴν προστασίαν του, παράσιτος Κρήτ. **2)** Ὁ ἐκ ξένου χωρίου ἐλθὼν καὶ ἐγκατασταθείς που, μέτοικος, μὲ σημ. περιφρονητικὴν Κρήτ. —*Λεξ.* Πρω. Δημητρ.: Ἄσμ.

Κι ὅδε δὸ δριγυρίσανε οἱ -ῆ- ἀναμαζωξιάροι,
ζερβὰ δεξιὰ συντήρηξε, κιἀνένα δὲ γνωρίζει

Κρήτ. Συνών. *ξενομπάτης, ξένος, ξενοχωριανός,* ἀντίθ. *ντόπιος.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ